

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 k. — kr.
Félévre 5 " —
Negyedévre 2 " —
Egy hónapra 1 " —
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
Főmunkatárs: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Nagy hasábjos pótlót sorozat 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többes r. hirdetések alk. szerinti jutányos áron vetetnek fel. Bevezetés nélkül külön megbeszélés 30 kr.

Debreczen város vízvezetékének ügye.

Debreczen, okt. 18.

A helyi lapok útján tudomásunkra jutott a jog- és pénzügyi bizottság legutóbbi ülésének lefolyása s így különösen a bennünket érdeklő a vízbeszerzési ügyre vonatkozó beadványunkat illető főmérnöki vélemény is.

A főmérnök úr ezen szakbizottság előtt kimondott véleménye reánk nézve több tekintetben sérelmes, miért is kényszerülve vagyunk czégünk reputációjának megvédelmezésére felszólalni.

A főmérnök úr ugyanis azt mondta, hogy beadványunk alaposágára egyáltalán nem akar kitérni, hogy az általunk rendelkezésre bocsajtott adatokra a vízépítészeti osztálynak nincs szüksége s hogy hydrostatikai okoskodásunk hibás.

A mi nézetünk ezen kijelentésekre első sorban az, hogy a hibásnak mondott okoskodást meg is kellett volna czáfolni és különösen nem tartjuk helyesnek egy ily állítással megtámadott ügy alaposágának megvitatása elől kitérni.

Mi azt hisszük, hogy a mi munkánk a viszonyokhoz képest elég alapos volt, mert több oly birtokunkban levő tényleges adatra volt alapítva, melynek létezéséről a ministeri kiküldöttnek még csak tudomása sem volt s éppen ezért hisszük, hogy ezen munkánkban rendelkezésre bocsajtott adatokra a ministeri vízépítészeti osztálynak tényleg szüksége lehet. Annál is inkább csodálkozunk még a főmérnök úr azon kívánságán, hogy ezen beadványunk teljesen mellőztessék, mert mi abban véleményünket a vizkutatási helyre nézve senkire ráoktrojálni nem akartuk. Mi a közügy érdekében csak az ellen tiltakoztunk, hogy ily fontos kérdésben egy a létező adatok mellőzésével a kivételre nem alkalmas szakvélemény, (a minő a Farkas Kálmán ministeri főmérnök úr véleménye) irányadóul elfogadtassék s ezt annál jogosabban tehetjük, mert arra nézve pozitív adatok birtokában vagyunk, hogy éppen a ministeri főmérnök úr által legalkalmasabbnak kitűzött vizkutatási helynél sokkal czélszerűbbek léteznek a város közel környékén. Vagyis beadványunk nem is konkrét tervezet, de a vízépítészeti osztály illetőleg Farkas Kálmán ministeri főmérnök úr által a városnak beadott tervezetnek adatokra alapított kritikája s ezért legfőbb óhajtásunk volna, ha mindkét vélemény párhuzamosan szakértői megbírálás alá vétetnék.

A főmérnök úr azon szakvéleménye pedig, hogy a víz tükre és a talaj felszíne között semmi összefüggés nincs,

csakis tévedés lehet. Mi úgy tudjuk és tapasztaltuk, hogy minél mélyebb a föld felszíne, annál közelebb esik az egy vízréteg víztükréhez (nem a vízréteghez) s ha a föld felszíne ezen víztükrör meghosszabbított iránya alá kerül, akkor a víz ily helyen megfelelő fűrés után a föld színe fölé emelkedik, vagyis így keletkeznek az úgynevezett ártezi ugrókutak. Ez ugyan általánosan ismert tény s mi most csak azért bátorokdtunk ezt felhozni, hogy igazoljuk, miszerint nem állítottunk olyat, a mi a fizika törvényeivel ellenkezik, s hogy hydrostatikai okoskodásunk ezek szerint nem hibás. Különbözik a főmérnök úr maga is azt mondja, hogy ha a vasut mellett magasabbra jön a víz mint a Nyulas körút, annak oka a n i v ó különbségében rejlik. Ezen mondás után csak azt hihetjük, hogy a főmérnök úr vagy nem gondolta át okoskodásunkat, vagy pedig nem akarta az ő általa használt idegen szónak (nivó) a helyes magyar értelmét megadni. Ha pedig a főmérnök úr hydrostatikai okoskodásukat ezután sem akarja helyesnek elfogadni, akkor kérjük legalább ettől eltekintve hivatalosan tudomásul venni, hogy mindezek dacára a fűrés kutak vize az új vasuti fűtőház környékén mégis magasabbra emelkednek, mint a Nyulas környékén, sőt hogy a fűtőház környékén vannak oly helyek is a hol az ily víz a föld felszíne fölé emelkedvén, igen bőven kitünő vizet szolgáltat.

A bizottságban beadványunkra tett kijelentések után még feltűnt nekünk a főmérnök úr azon előadása, mely szerint egy czég sem ajánlkozott volna kizárólagosan az előmunkálatok megtételére, mert tudomásunk szerint egy jelentős czég báró Zwergern szakképviselője útján éppen kizárólag a vízvezeteki előmunkálatokra, vagyis a vízbeszerzésre vonatkozólag ajánlkozott. A mennyiben pedig ily fontos ügyben a közérdek megkívánja, hogy minden rendelkezésre álló adat és tervezet kellőleg megbíráltassék, reméljük, hogy még ezen beadvány is tárgyalás alá fog kerülni.

Ezek után a tekintetes városi közgyűlés becses figyelmét ismételtelen felhívjuk a hozzá intézett beadványunkra s megemlítjük e helyen, hogy annak másolatát a bizottság minden tagjának tájékoztatás végett annak idejében meg fogjuk küldeni s arra nézve is fogunk intézkedni, hogy az ezen beadvány megvilágítására szolgáló talajrétegzési rajz is megtekinthető legyen.

Bauer és Társa.

BELFÖLD.

Nem békülünk! A dákoromanizmus örült eszméjétől megvadult oláhok legújabb jelszava! Nem békülünk! Többször megirtuk, hogy nem tudja a mokány, mire való a safrány. Ilyen néppel már szóba sem lehet álni. A nyílt arcátlanossággal üző: fenyegetés a törvényes rend ellen, eléggé igazolja, hogy meg kell regulázni ezt a förtelmes, undok agitációt. Lukácsiu és társainak kegyelemért futkosott a kormány és azt is kieszközölte, már akkor meggyőződhetett mindenki, hogy ezek az örült álmodozók nem érdemlik meg a tisztességet és szánalmat. Hiszen Lukácsiu — a kanóni törvények ellenére — ott hagyván plébániáját, a kieszközölt királyi kegyre Rómából Traján oszlopa mellől már újabb fenyegetéssel felel. Ki akarna éppen a román király látogatása után ennek a műveletlen dákoromanistáknak odanyújtani az engesztelődes kezét, hogy ismét és jobban bepiszkítsák!

A képviselőház összeférhetlenségi bizottsága ülésre volt szombatra összehívva, hogy elintézzék a képviselőházhoz intézett összeférhetlenségi bejelentések közül a két utolsót, a melyek Heltai Ferenc és Konkoly-Thege Miklós képviselőkre vonatkoznak. A bizottság tagjai közül azonban csak négyen — Apath elnök Rudnyánszky jegyző Schmidt Károly és a bizottság új horváth tagja Benak Károly — jelentek meg. A bizottság tehát nem lévén határozatképes, az ülést nem tarthatta meg. Az említett két összeférhetlenségi bejelentés elintézésére a jövő hét folyamán fogja az elnök újra összehívni a bizottságot. Valószínű, hogy csütörtök délelőtt tizenegy órakor lesz az ülés.

Az 1888 XXXV. törvénycsikk revíziója. Mint illetékes helyről értesülünk, az italmérésről szóló 1888: XXXV. törvénycsikk revízióján most nagyban dolgoznak a pénzügyminiszteriumban s körülbelül két-három hónap múlva már a törvény hozás is foglalkozni fog vele. Az italmérésről szóló törvény revízióját, mint értesülünk, már a múlt évben, a vendéglősökés kocsimárosok országos kongresszusán hangzott többrendbeli jogos panasz következtében harározta el pénzügyminiszter.

Tulkiadás a csendőrségnél. A kormány hallatlan cinizmussal valja be, hogy mennyibe került neki a csendőrség a legutóbbi általános választásoknál. Az állami számvéviszék vizsgálta most át a belügyi tárcza múlt évi költségvetését és kitűnt, hogy a csendőrség tételénél 89,364 forint tulkiadás mutatkozik, amit a belügyminiszterium nem késik azzal indokolni, hogy az általános választások alkalmával a rend fenntartása érdekében nagyszámú csendőrséget kellett kirendelnie. A rend fenntartását persze úgy kell értenünk, hogy a kormány egyrészt megakadályozta a csendőrök segítségével, hogy az ellenzékiek rendben leszávazhassanak, másrészt pedig kényszerítette a polgárokat arra, hogy a kormányparti jelöltségre szavazzanak. Ezért nőtt olyan nagyra a csendőrség tételének az összege, amely mindennél fenyesebben világítja, miképpen megy végbe a mi kormányunk alatt a véleménynek úgynevezett szabad nyilvánítása.

A szabadságharcz évfordulója.

— Zólyom vármegye körlevele. —

Debreczen, okt. 18.

A hatvanhárom vármegyei törvényhatóság között betűrendben Zólyom az utolsó. Nem hiába mondja azonban a közmondás, hogy az utolsók elsőkké lesznek, de Zólyom csakugyan első helyre került a megyék közt azzal a határozatával, amelyet a szabadságharcz ötven éves évfordulójának megünneplésére nevezett hozott. Erdem nincs ebben az elsőségben, mert okosabban tette, ha nem így határozott volna. Az ünnepélyek vezetését ugyan a kormányra akarna ruházni. Megadta neki! Szabadságharcz és Bánffy kormány! — Soha összeférhetlenebb két valami. Az gondoskodjék a negyvennyolcas idők méltó ünnepléséről, aki Kossuth Lajos temetéséről megszökök? Zólyom ugyan fejen találta a szöveget... De a lóláb alighanem kiáltzik a határozatból. A kormány rendeletére hozták azt, hogy így a többi megyét is hasonló határozatok hozatalára késztessek. Ismerve az apparátust, a melylyel a kormány a megyékben rendelkezik, szinte bizonyos, hogy — kevés kivétellel — Zólyom példája ragadós lesz és a viz hivatalosan a kormány malmára fog hajtódni. — Amde a társadalom ne menjen lépre. Órizzze meg függetlenségét legalább akkor, amikor a függetlenségi harc ünnepéről van szó.

Jövő esztendőben lesz ötvenedik évfordulója azoknak a csodás harcoknak, melyek átalakították az egész országot s a nemzet újjászületett. Az ilyen csodás idöket külföldön országgra szóló ünnepségekkel ülik meg, csak nálunk kell hallgatni és feledni. A függetlenségi párt a parlamentben megtette indítványát az évforduló megünneplésére s a kormány, mert ki nem térhetett előle, az indítványt elfogadta, de még ezideig semmiféle előkészületről nem lehet hallani. A kormány lojalis ünneppé akarja tenni ezt az ünnepet, de a társadalom valószínűleg gondoskodni fog róla, hogy az ország kegyeletét első sorban a legendás hősök iránt röjje le. Meg fogják ünnepelni a vármegyék is, amelyekhez Zólyom-megye közönsége a napokban átiratot intézett.

Az átirat, melyet a megye e hó 13-án tartott közgyűlésében határozott el, — így hangzik:

„A jövő 1898 évben telik le ötven esztendeje annak, hogy hazánk felocsudva hosszú latargikus almból, letesítette ama intézményeket, melyek egy modern, alkotmányos és szabad állam létének és fejlődésének elmaradhatatlan feltételeit képezik. A magyar törvényhozás mindkét tényezője, áthatva a bazaar iránti szent kötelesség érzetétől, meghozta és életbe léptette ama törvényeket a vallás és sajtuszabadságról — az ösiség és a jobbágy-ság eltörléséről, a közös teherviselésről, Magyarország és Erdély egyesítéséről, az országgyűlésnek a népképviselési rendszerre való alapításáról stb. amelyekkel az összes magyar népjobban és érdekekben egyesítve lett és az ország törvényes önállósága, függetlensége biztosított, ut nyitott a szellemi és anyagi erők szabad fejlődhetése mellett a nemzet alkotmányos életének szabad haladására s felépített az az oszlop, mely ugy a felső uralkodó háznak, mint az ahöz örök hűséggel ragaszkodó nemzetnek jelenleg is támaszat képezi, s képezni fogja a bizonytalan jövőnek minden eseményei között. Az 1848. év száma azért van lángbetűkkel beírva minden magyar honfiu szívében. A nemzet újjászületésének éve ez, amidőn a király és a nemzet vállvetve folytatott munka után megvetették törvényes alapját a magyar állam rohamos fejlődésének s jelen nemzeti nagyságának.

Egy felszázal rohant el felettünk ezen nagy munka teljesítése óta, sok viszontagságos és bánatot élt át nemzetünk ezen idö alatt, de az 1848. korszakot alkotó nagy intézményekben megújított erje nem engedte elveszni, sőt a megvetett alapon tova haladva leküzdöttünk minden nehézséget s oly fejlődési fokra léptünk, a melyen apostoli királyunk szeretetét, ragaszkodását és minden művelt

nemzet bizalmát és elismerését kiérdemeltük s birjuk. A hitattal és hálával tekintünk vissza ezen időre, melyben összes nemzeti aspirációink bölcsője ringott. A hála és kegyelet érzete, mely eltöltö a visszaemlékezéssel, arra kell, hogy késztesse nemzetünket, hogy akkor, amidőn a fentebb említett alaptörvények megalkotásától és életbeléptetésétől egy félszázad letelt, a hála és kegyelet adóját leröjje. Az 1848. hazánk létfeltételeit képező intézmények megalkotásának és életbeléptetésének 50-dik évfordulója tehát nemzeti ünnep, a melynek méltó megülésétől nem maradhat el a magyar nemzet egyetlen egy faktora sem.

Ezen érzettől áthatva, az állandó választmány azon indítvánnyal lép a tettes törvényhatósági közgyűlés elé, hogy ez alkotmányunk és szabadságunk alaptörvényei létrejövételének a jövő évben bekövetkező 50-ik évfordulóját Zólyom vármegye törvényhatósága részéről megünneplendőnek mondja ki s ezen ünnep méltó megtartásának módja iránt teendő javaslat kidolgozására kebeleiből egy bizottságot küldjön ki. Együttal intéztessek felterjesztés az országgyűlés képviselőházához az iránt, hogy az évforduló országos es a magyar nemzet közérületének megfelelő megünneplése iránt a szükséges törvényhozási intézkedéseket tegye meg.

Ezen felirat pártolás végett az összes törvényhatóságoknak azon megkereséssel megküldendő, hogy ezen ötvenedik évfordulót saját törvényhatóságuk keretén belül hasonlóképp megünnepelni sziveskedjenek.

A törvényhatósági közgyűlés az állandó választmány ezen indítványát közlelkes déssel, egyhangulag elfogadva, azt határozotta emeli és az említett ötvenedik évforduló megünneplésének módja iránt teendő javaslat kidolgozására bizottságot küld ki.

KÜLFÖLD.

Válsághírek Ausztriában. A válsághírek, amelyek a cseh konzervatív nagybiratokosok révén kiszivárognak, még mindig nem öltönek határozott jelleget. Most Linzból jött egy kombináció, a Linzer Tagblatt bécsi levele ntján, amelynek állítólag E b e n h o c h, a katolikus néppárt egyik vezérémbere a szerzője.

Ez a lap egyebek közt ezeket írja: „Általában azt beszélük, hogy Badeni gróf belefáradt a kormányzásba és hogy visszalép. Mi természetesen nem konstatalhatjuk e hír valóságát, de igen természetesnek találók, ha igaz volna, mert Badeninek a baloldal nyílt ellensége, míg ellenben a Ház jobboldalának nincs teljes bizalma a kormány iránt. A baloldal részéről drös obstrukció s a többségnél kevés vagy éppen semmi bizalom: ez nem olyan helyzet, melyben egy kormány tartósan megmaradhat. Vagy átsegíthet-e Badenit minden nehézségen a korona bizalma?

A linczi ujság e fejt-getéseivel szemben a kormányhoz közel álló körökben kijelentik, hogy a válság kérdése ez idö szerint tárgytalan. Az önök tudósítójának ma alkalma volt e tárgyan több lengyel képviselővel beszélgetni. Ezek határozottan kijelentették, hogy válságról e pillanatban szó sem lehet, mert Badeni teljes bizalmat élvez felülről. A jobboldal pártjaival pedig remélik, hogy megállapodás jön létre s e tekintetben néhány nap mulva meglepetések várhatók. Hogy mik lesznek ezek, arról a képviselők hallgattak, de valószínű, hogy a Dipauli-fele nyelvindítvány lesz a kibékülesi alap.

Annai egyelőre bizonyos, hogy néhány bécsi lapnak az a híre, hogy Badeni lemegy Budapestre s jelentést tesz a felségnek, nem vált be, mert Badeni nem utazott el Bécsből.

A németországi válság. A Berlinből és Németország egyéb nagy városaiból érkező hírek kétségtelessé teszik, hogy a közvélemény élénken foglalkozik a következményekkel, a melyeket II. Vilmos német császár makacszkodása vonna maga után, ha mindenáron megakarná valósítani flotta terveit. Az igaztosság nem újabb keletű. Három hónap óta terjedt ez már Berlintől Kölnig, Hamburg-

tól Drezdáig. És az igaztosság természetes is. A mi most Németországban készül, az tényleg egyik legnagyobb politikai eseményévé fejlődik a jelenkori történelemnek. Vagy az általános szavazati jog diadalmaskodik a császár felett — vagy pedig a császári tekintély az általános szavazati jog felett.

Ez valóságos dráma, a mely lejátszódni készül. A tengerészeti vita csak alkalmat ad rá.

Máskülönbén elég fontos alkalom, melyét a császár előkészíteni igyekszik. A birodalmi gyűlés folyosóra és a bizottságok üléstermeibe elég egy pillantást vetnünk. hogy lássuk, mennyire erőlködik e császár, hogy népének képviselőit észbeli okokkal győzze meg, mielőt más módszert alkalmazna.

Vessünk egy pillantást a birodalmi gyűlés szerkezetére és arra, hogy a 397 képviselő miképp oszlik meg. Tizenegy főcsoportot különböztetünk meg, melyek a következők:

1. A német konzervatívok, a nemesek pártja, az agráriusok, ahol Kánicz gróf járja a főszerepet; ez a jobbszélső párt, amely akárhányszor királyabb a királnyal; 68-an vannak. 2. A birodalmi párt A névben rejlik a jelleg... 27 tag. 3. A reformpárt; általában ugyan kormánypárti, neve daczáro is; 27 tagja van. 4. A nemzeti szabadelvűek; a legfelvilágosodottabb párt, melyben sok az iparos, tanár, akik jóhiszemű kormánypártiak a rend szempontjából, de ellenzékre is képesek szabadságszeretettől vagy személyes érzelemből. 52 tagja van. 5. A cze tram. Ez a katolikus párt, a melynek modora Windhorst halála óta már gyakran megváltozott. Tagjainak fele papokból áll, akik néha ugyan jámborok, máskor nagyon is harcziások. Erös hadsereg: 99 tagból áll. 6. A lengyelek. Ezek a nagybirtokosok, nagy urak, katolikusok, transigensek. 19-en vannak. 7. A liberális unio It működik Richter, a legügyesebb német parlamenti ember. Ö maga felel egy egész sereggel. A pártban 13-an vannak. 8. A szobadelvű német néppárt, mely a radikálisizmussal, a szocializmussal kaczerkodik; 22 tagja van. 9. A délnémet néppárt. Itt főképp a württembergiek vannak, számszerint 11-en. 10. A szocialista-demokraták 33-an. A partonkivüliek, a vadak, akik között 8 elzász-lotharingiai van. Összesen 33.

Igy oszlik meg a parlamenti sereg. Helyesebben a következők három főcsoportra osztható: a kormánypártiak mintegy 100-an, az ellenzékiek, vagy ellenzékre képesek, körülbelül 200-an és a vegyesek, a kik közé a többiek tartoznak.

A legutóbbi alkalommal, május 18-an, a mikor az egyesületi törvényt tárgyalták, az ellenzéknek 207 szavazata volt a kormányhoz hű 53 szavazattal szemben. A többiek tartózkodtak a szavazástól. Valószínű, hogy ugyanaz fog ismétlődni most is. És akkor aztán a kérdés tizenhárom millió választó elé fog kerülni.

A debreczeni színház biztosítása, és a „Hazai általános biztosító részvény társaság.”

Debreczen, okt. 18.

Debreczen sz. kir. város tanácsának eljárását a színház biztosítását illetőleg a nagy közönséggel a következőkben ismertetjük:

Már előzetesen megjegyezzük, hogy czikünk minden kétséget kizáró hiteles adatokon alapszik.

A tanácsnak már régebben feltűnt, hogy a helybeli színház igen magas díjban van biztosítva, — mert a f. év tavaszán, egy bizottságra bízta megállapítani a módokat: miképp lehetne a biztosítást játánonyosabb díjak mellett kieszközölni?

A Hazai általános biztosító részvény társaság idöközben a fent jelzett bizottság kiküldetéséről értesülvén, ajánlatot nyújtott be, mely szerint az eddigi díjtételnél 20 százalékkal olcsóbban hajlandó a biztosítást el-

vállalni — s a 20 százalékon felül még a szokásos ügynöki díjat 10 százalékban is hajlandó volt a városnak felajánlani. Ezt pedig a társulat minden látszólagos előny mellett annyival is inkább felajánlhatta — mert azon előnyös helyzetbe volt — hogy a várossal közvetlenül lépett üzleti összeköttetésben, az az ügynöki provisió természetesen esetleg volna. A f e l e t t e e l ő n y ö s ajánlatra a kiküldött bizottság a »Hazai«-val érintkezésbe lépett, és felhívta — hogy az intézet alapszabályait — utolsó mérlegét és azon intézetek megnevezését, melynél a viszbiztosítás történik — terjeszse be — A társulat a követelményeknek meg is felelt, a viszbiztosító intézeteket azonban csak szám és rang szerint jelölte meg, a névszerű megnevezés elhallgatását — üzleti titkának el nem árulhatásával indokolta.

A társulat ezen felvilágosító értesítése felett, a kiküldött bizottság f. évi szeptember első napjaiban tanácskozott, s végzését a városi tanácsnak felterjesztette.

A városi tanács végzése e jelentésre az volt, hogy valamennyi helybeli biztosító intézetet felszólított záros ajánlataiknak a színház biztosítást illetőleg ez évi szeptember 20-áig való beérkezését.

A »Hazai« ajánlata eltekintve a fent jelzett ajánlattal oly előnyös volt, hogy ez által a város évenként több mint 1000 mond ezer forintot takaríthatott volna meg.

A városi tanács ezen ajánlatot véleményadás végett kiadta a jogügyi bizottságnak. A jogügyi bizottsága felette kedvező ajánlattal szembe természetesen nem zárkózhatott el, hanem azt a javaslatot tette a városnak tekintettel arra, hogy a társulat üzleti okokból a vele szerződésben álló viszbiztosító intézeteket névleg — nyilvánosságra nem hozhatja — küldjön ki a város kebeléből egy szűkebb bizottságot — mely bizottság a központ ra felrándulva — nem csak a biztosító intézetek anyagi állapotáról, de a »Hazai« belügyeiről is szerezzen magának alapos információt az esetleges üzlet megkötését ezen bizottság eljárásának eredményétől tegye függővé.

Szokatlan ugyan ez eljárás a biztosító társulatokkal szemben, de tekintettel arra, hogy a város által viselt kockázat felülte nagy összeg, és a »Hazai« társulat még aránylag fiatal keletű intézet. S meg vagyunk győződve hogy a központi vezetőség a város ez óhajának készséggel tett volna eleget.

Anélkül azonban, hogy a társulat viszonyairól, belügyéről a tanács meggyőződést szerzett volna, mint a »Debreczeni Ellenőr« 238-ik számában olvassuk, a színház biztosítást meghagyta a volt társulatoknál. Ez pedig nemesak hogy alacsonyabb, de valószínű 4—50 ft nagyobb díj mellett. Legalább arra vall a város költség vetésben a »színházbiztosítás« tétel alatt feltüntetett nagyobb kiadás.

Ez a tényállás!

Ti pedig adózó polgárok e tényállásból meggyőződhetek, hogy 44 %-os pótdadók mellett mily könnyen elvet a nemes tanács évenként 1000—1500 forintot.

Ez alkalommal nem mulaszthatjuk el a »Hazai« általános biz'nsító részvény társaság belügyeivel részletesebben foglalkozni, hogy lássa a nagy biztosító közönség mily áldásos jótétemény volt annak létesítése rájuk nézve. Es reméljük, hogy a jövőben az insinuat ala-

csony, ocsmány, irigykedő rágalom melynek egy helybeli lap is igazán érthetetlen okokból hely' ad, nem fogja a közönséget megtéveszteni . . .

A »hazai« általános biztosító részvény társaság 1895-ik évben létesült, 10000 drb, per 200 korona névértékű részvénnyel, a részvényekre esedékes összeg már az első mérleg megjelenése után azaz 1896-ban teljesen bevált fizetve, az ez idei mérlege szerint, fenn. állásának második évében részvények után befizetett 2 millió korona, tartalék alapja a száz ezer korona, tehát biztosítéki tékéje majdnem 3 millió korona és a f. évi biztosításokból befolyt díjak. A viszontbiztosítás végett szerződése angol és francia 8 első és két másodrendű intézettel áll fenn. Fő üzletet a kisebb kockázatu biztosításokra fekteti, azért is a nagyobb biztosításokból a maga részére legfeljebb 20—25.000. ft kockázatot tart fen, a többi viszbiztosítja.

Az intézet vezérigazgatója egy ritka erőlyű és fáradhatatlan munkájú férfi, ki rendszeresen ebédjét is irodájába fogyasztja el.

Az ellenőrzés az alapszabályok értelmében a legszigorubb.

Most még csak ézt kell megjegyeznünk hogy e társulat létesülése alkalmával a hazában fungáló és **kartellben álló többi biztosító intézetekkel szembe** kijelentette, hogy díjtételeit amazokénál jóval lejjebb szállítja. —

Természetes, hogy kartell szövetekezlet nem a fogyasztó, vagy biztosító közönség javára, hanem éppen ellenkezőleg azok hátrányára kötetik, mert eltekintve attól, hogy az egységes árakat, díjtételeket a kartellszövetekezlet a maga javára felcsigazza. — a szabad versenyt bénítja, sőt k i z á r j a és ü l d ö z i.

Ez állításunk bizonyításra nem szorul, mert hiszen a kézzel fogható, aki kételkedik vegye a kezébe a f. évi »Magyarország« 256. számát, s olvassa el annak »Közgazdasági« rovatát »Bojkottált cukorgyárak« — látni fogja, hogy mire képes a kartellszövetekezlet.

Már most mi természetesebb, mint az, hogy a »Hazai« általános biztosító részvénytársaság fennállása óta a legképtelenebb és legocsmányabb támadásoknak van kitéve. Legujabb támadást — mivel anyagi hátrányára képtelenségeket felhozni már hiábavalónak bizonyult — az intézet vezérigazgatója ellen fordulnak, melyre felelni a büntető bizottság lesz hivatva, mely alkalommal bizton reméljük, hogy az ocsmány sngalmazók is lepre kszülnek.

A társulat pedig engedetlen kitartással s szorgalommal halad biztos jövőjének útján, mit legjobban bizonyít, hogy a debreczeni fő-ügynökség az intézet két évi fennállása óta ez évben díjak fejébe már többet bevett 1.600.000 koronánál.

Ennyit az igazság érdekében szükségesnek tartottunk a nagyközönség tudomására hozni, s végszavunkban a tisztán magyar társulatot — mely habár fiatal is, de a legrealisabb alapon működik, nemesak a saját, hanem egyenesen a város érdekében kérjük, hogy azt a tanácsvégezést a közgyűléshez fellegbezzeg meg.

V.

Táviratok.

Hársfa a népszínházban.

Bpest, nov. 19. A Debreczen ered. táv. A népszínház zenekarában is örvendő reformokat létesít az új igazgató. A zenekar újjászervezése felfog tünni a Nebántsvirág hétfői előadásán, midőn először jelenik meg a zenekarban a hársfa.

A tiz szobor.

Budapest, okt. 17. A Debr. ered. táv. A közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy a szoborról szóló királyi kéziratot a felsőbb tanintézetekben iskolai ünnepélyek keretében méltassák. A VII. ker. állami főgymnásiumban 23-an szombaton d. e. lesz ez az ünnepély, a melyen dr. Chervei János főigazgató és több tanár fog beszédet mondani.

Ügyvédek mint nemzetiségi tüntetők.

Budapest, okt. 18. A Debr. ered. táv. A szatmárnémeti ügyvédi kamara fégyelmi eljárást rendelt el két Nagysomkúti ügyvéd ellen, mert a múlt évben Nagysomkúton kijárólag román anyanyelvű lakosok által titokban tervezett hatóság engedelem nélkül megtartott fáklyásmenet rendezésével és annak az utcán végig vezetésével oly tüntetésben vettek részt, a melynél a romenokat elnyomó magyarok ellen fegyverrel való küzdelemre a f e l h í v á s szót a lázadó Jankut dicsőítő dalokat énekelték. E cselekménnyel vádoltak az ügyvédi kamara tekintélyét aértették, azért mert a cselekményük közigazgatási uton is kiszabható elzárás, tehát megsegyenítő büntetés szabott ki, de azért is, mert a tüntetésben való tényleges tervezetük azt a meggyőződést keltheti, hogy ők a magyar nemzet ellen ellenséges érzületet foglalnak. A vád alá helyezett ügyvédek fellebezésére a Curia helybenhagyta a védhatározatot.

A király itthon.

Budapest, okt. 18. (A Debr. ered. táv.) A király szombaton este 7 óra 45 perczkor Gödöllőről Budapestre érkezett. Kedden minden valószínűség szerint vissza utazik Gödöllőre.

Letartóztatott házasságszedelgő.

Budapest, okt. 18. (A Debr. ered. táv.) A rendőrség ismét letartóztatott egy házasságszedelgőt. Az illető Komitser József 46 éves ügynök a ki hosszabb idő óta zsarolta a közönséget.

Nagylelkű hagyományozó.

Budapest, okt. 18. (A Debr. ered. táv.) Szombaton éjjel meghalt Szendey Károly főv. háztulajdonos, életének 66 évében. Az elhunyt egész vagyonát, több mint 100.000 frtot végrendeletileg jótékony célokra és egyesületeknek hagyományozott. A többek között a közei tanítók javadalmazására 36000 frtos alapítványt tett, a magyar gazdasszonyok egyesületének 4000 frtot stb. A végrendeletnek vegrehajójává az elhunyt hagyományozó dr. Weiszkopf Mórt fővárosi ügyvédet rendeltette ki.

Szerb egyháza autonómia.

Budapest okt. 18. A Debreczen ered. táv. Ez ügyre vonatkozólag újvidékről jelentik a kel. Ert-nek e forgó differenciák megkissértett kiegyenlítésével meg hiusulta még mindig foglalkoztatja a kedélyeket, de már is észlelhető némi javulás, a mennyiben ma már a radikálisok mint a liberálisok egyértelműen olyan nézetet vallják, hogy a mai tarthatatlan állapotnak mindenkép véget kellvetni. Legutóbbi számában a Brnnik is kifejti hogy siker telenség főoka a választási törvényben rejlik és a mig ezt nem is a szerb egyház a eona mi á j á r v i z n e m i s l e h e t s z ó Ez az a u t o n ó m i s t a pártnak is a nézete, melynek tagjai, elnöke a pátriarkával azon fáradoznak, hogy a megegyezésnek utját egyengessék. Ez idő szerint még nem tudják ugyan, hogy a kiküldött bizottság mikor tart ülést. általában azonban azt hiszik hogy a megegyezés kilátásai ma nem teljesen kijártaknak tekinthetők többé.

A horvát nyelvű végzések ellen.

Budapest, okt. 16. (A Debr. ered. táv.) A fővárosi kereskedők általánosan panaszkodtak az ellen, hogy a horvát kliensekkel folytatott perekből származó ítéleteket horvát nyelven — fordítás nélkül — kézbesítették. Ebben az ügyben a kereskedelmi miniszterhez fordultak. A miniszter leiratában tudtára adta az érdekelteknek, hogy horvát nyelvű végzést nem kötelesek elfogadni, s a bíróságtól a végzés magyar nyelvű hiteles fordítását kérhetik.

A jáászberényi választások epilógusa.

Budapest, okt. 18. (A Debreczen ered. táv.) A közigazgatási bíróság tudvalegleg megsemmisítette a községi választást s a jáászberényiek most erősen készülnek az új választásra, hogy az Apponyi és Erdélyi part öszsemérje erejét. A választást 21-ére tűzték ki.

Udvari ebéd.

Budapest, okt. 10. (A Debreczen ered. táv.) Tegnap délután 6 órakor a budai királyi varlak rozszaszínű termében udvari ebéd volt. Ö Felsége a király Fabiny Teophil és Zichy Géza gróf v. b. t. tanácsosok közt ült. Az ebéd résztvettek továbbá: Chotek báró és Széchényi Tivadar gróf v. b. t. tanácsosok, Keglevich István gróf, Gaál József és Than Károly főrendiházi tagok, Apponyi Albert gróf Blaskovits Sándor, Craus István, Csipkay Károly, Dédovics György, Groisz Gusztáv, Gyórfly Gyula, Klobusiczky János, Kubinyi Géza, Lukács Béla, Molnár János, Pap Géza, Széchényi Aladar gróf Toleky Sándor gróf és Tolnay Lajos, Jakabffy Imre és Thuróczi Vilmos főispánok, továbbá Lichtenstein herceg első főudvarmester, Apponyi Lajos gróf magyarországi udvarnagy, Paar gróf lovassági tábornok és Bolfras altábornagy főhadsegédek és Wessely lovas őrnagy szárnysegéd. Az ebéd után a kek színű teremben cserle volt.

A horvátországi zavargások.

Budapest, okt. 18. (A Debr. ered. táv.) Ezek a zavargások eddig nagyobb mérvet nem öltöttek ugyan, mindazonáltal meg mindig tart a forrongás, különösen a likka-krbavai megye lakossága körében. A »Kel. Ért.« egy munkatárs a tárgyban beszélgetést folytatott a horvát ellenségek egyik kiváló tagjával, aki a mozgalmakról következőleg nyilatkozott:

A sajnálatos kibagásokért a priori senkit sem lehet okolni. Aki a paraszttal elhitette a magyar zászlóról terjesztett híresztelést, az aligha tudta mily következményei lesznek ennek, de ha tényleg oly bujtogatókról lenne szó, kik teljes tudatában vannak cselekedésük következményeinek, akkor teljes joggal azt lehet állítani: cui profuit, ille fecit. A nép minden szerencsétlenségét a kormányának rója fel. A horvát hormány drasztikus rendszabályai többet fognak ártani, mint használni. A horvátországban létező viszonyok, melyek napról-nápra inkább rosszabbodnak, alkalmassak arra, hogy a magyar kormány bizalmát Khuen gróf iránt teljesen aláassák. A ban mit sem tett, hogy a horvátokat közelebb hozza a magyarokhoz, tizenöt évi működésének eredménye egyenlő a semmivel és így a magyarok, kik ma a monarchiában azok, akik fényt és árnyat terjesztenek, nem marad más hátra, minthogy oly férfiut küldjenek Horvátországba, aki jobban és ügyesebben fog cselekedni, mint Khuen Hedervary gróf. A mai viszonyok csak a báni méltóságra pályázó egyéneknek használnak, de Horvátországnak semmi esetre sem. De ha Khuen gróf még továbbra is megmarad állásában, a magyarok bizonyára garanciákat fognak tőle követelni, hogy érintve a magyar állam eszmét sikeresebben fogja képviselni, mint eddigelő.

A kismegyeri inszurgens ünnep.

Budapest, okt. 14. Tegnap délután leplezték le Kismegyeren az 1809-iki utolsó Nemesei felkelés emlékére emelt oszlopot, melyen 5 felségű Ottó kir. herceg képviselte, aki rövid magyar beszédet mondott.

Tüntetés az egyetem en.

Budapest, okt. 18. (A Debr. ered. táv.) Pénteken dr. Bauer Imre egyetemi tanár élesen kikelt azon jogász-hallgatói ellen, akik mással iradják alá indexüket s porletár népségnek nevezte őket, mire óriási tüntetés keletkezett ellene, mely azonban lanyhábban ugyan, de ismétlődött. Ma d. e. aztán amint a terembe lépett, újra kitört az abc-ug, ki vele! Plagizáló! stb. kiáltások árja, mire Pauer mentegőzni kezdett ugyan, de nem használt s távoznia kellett.

TÖRVÉNYSZEK.**Monstre párbajtárgyalás.**

— Gallovics Jenő lovagias ügyei. —
— Saját tudósítónktól. —

Debreczen okt. 18.

Ugy is nevezhetnék, hogy a »Debr. r e c z e n e« saját külön végtárgyalása, mert hiszen ennek az ódon épületnek a melyben e sorokat röjjük, a falai snkat tudnának színtén azokról a lovagias ügyekről beszélni, a melyeket ma kezdett el kideríteni a kir. törvényszék.

Sok munka nincs velők, tanuk és vádlottak vallanak, mint a parancsolat és semmi befolyással nincs a tárgyalás menetére, hogy a beidezett 67 tanu csak ugy feliben harmadában jelent meg, sőt még megjelenés után is elmentek kihallgatás előtt. Ez semmizavart nem okozott s Gallovics Jenő az egész közönség mosolya közt vándorol szőgyről ügyre a vádlottak padja és a tanuk szobája között s csörteti kardját honvédtiszthelyettesi egyenruhájában. A tárgyalás körülbelül két napig fog tartani. A ma délelőtti tárgyalásról tudósításunk a következő:

Reggel 9 órakor jelent meg a bírósági emelvényen dr. Székely István bíró, a tanács elnöke Hoffmann József és dr. Tóth Aurél kir. albiró bírótársaival. Nagy Kálmán jevzövel s elfogalta a közvadló helyét dr. Gaál Endre kir. alügyész. A védelmet Lindenfeld Ede részéről dr. Körösy Lálmán, Rédl Szigfrid részéről dr. Hegedűs Jenő Lőw József részéről dr. Weinberger Lajos képviselik.

Elnök röviden elmondta, hogy a mai tárgyalás anyagát a Gallovics Jenő lovagias ügyének öszszesített komplexuma képezi. Konstálja, beidezett vádlottak és tanuk még vagy meg nem jelenését s azokat akikre a delelőtt folyamán kerülőlni nem fog elbocsátja.

Vádlóva vannak: Gallovich Jenő, Bodnár Géza Tarnay Albert ifj. Ormódy Vilmos Rédl Szigfrid, Szlachta Jenő Lőw József, Lindenfeld Ede Szatmáry Zoltán, Tervey Tamás, Balogh Tihamér es dr. Pásztélyi István.

Ekkor aztan felveszi a kir. törvényszék a bevadolt vétségeket elkövetésük sorrendjében.

Gallovics Jenő és Bodnár Géza párbajügyében elsőnek kihallgatja a törvényszék Gallovics Jenőt, akinek vallomása szerint 1895. febr. 10-én az álarczos bálban valaki meglökte, ő ugy értesült hogy a ki meglökte, Bodnár Géza volt, ezért ő fejszölitotta, hajlandó-e bocsánatot kérni. Mivel Bodnár erre nem volt hajlandó s megmonota nevet, erre Gallovich felhevülve sertő szót mondott Bodnárnak, mire B. a nevet kérdezte, G. megmondta s másnap hozzá jöttek B. segédei s 12-én megtörtént a párbaj.

Bodnár Géza elmondja szintén az előzményeket, hozza füzve, hogy G. fellépése oly kihívó volt, hogy ha meglökte volna, még akkor sem kért volna bocsánatot s így bemutatkozott, amire Gallovich őt s z a m á r n a k nevezte s megmondta a nevet, erre aztán ő (Bodnár) kihívatta s megtörtént a párbaj, mely szabályszerűen folyt le; a könyvet vádlott bemutatja. Ezután felolvassák a meg nem jelent tanuk s az elhunyt Polczner Árpád vallomását s Szücs Kálmánt, kik lényegileg

ugyanigy adják elő az esetet s erre Szücs Kálmánt a törvényszék megeskette.

Ezután következett a Polczner Tarnay affér, melyben Gallovich tanuként szerepelt, kihallgatták ugyan, de a megbíttatése felett később fognak határozni.

Ifj. Ormódy Vilmos és Rédl Szigfrid párbajügye került ezután sorra, melyben Gallovich az előbbi segédje volt Polczner Árpáddal akivel minden eszközzel arra törekedett, hogy Ormódy elégtételt kapjon, mert tisztességes embernek ismerte s őt Rédlék, mint a vallomásokból kitünik, nem keressebbel mint elmebetegséggel gyanúsították, hanem azért mégis megvívta.

Lőw József és Polczner Árpád párbaja Lőw öngyilkossági híréből származott az ügyben Gallovich a Polczner segédje volt s mit tanut hallgatták ki.

Tervey Tamás és Gallovich Jenő párbaja a Bika szállodában történt öszszelalokozás következménye volt, valamint a G. és Schlachta Jenő között lefolyt párbaj is, mely utóbbit egyezesen a katonai felsőbb hatóság parancsolt rá Schlachtára a segédek vallomása szerint, amit a katonai parancsnokság nem igazolt.

Ez után 1/2 órákor a tárgyalást a elnök d. u. 3 órára elhalasztotta.

Ujdonságok

* **Wolafka nevenapja.** Holnap október 9-én lesz a nevenapja dr. Wolafka Nándor v. püspök debreczeni plébánosnak s ez alkalomból mint értesülünk, hétfőn este 8 órakor a r. kath. polgárság fáklýásmenetet rendez dr. Wolafka tiszteletére.

* **Verőfényes ősz.** Mégis megembelelte magát az ősz, nem fol tatta olyan ijesztoen, a hgy a mult héten elkezdte. A haladokl természet újra felnyitotta szeméit. A hetes hideg eső után kitisztult az égbolt s a napsugarak fúrgón, mohón szárították föl a fak leveleiről a nyirkosságot. Ősz lett újra, tündöklő ősz nap, az Emlékkert utjai újra benépesültek — de nem ám a regi közönséggel, lányokkal, asszonyokkal. A városi kertész napszámossai gereblyéznek, hengerelik az utakon a kavicsot, a mivel újra beszörték az egész parkot litott egy gyermek még egyszer nekilödtja karikáját a kavicsos utnak, késői lepkék szallogálnak az illattalan virággyak felett, egy-két szitakötő is megjelent, mint az elkészt nyár emléke. Szóval a vélasszonyok nyara nem maradt el. Különösen örvendenek pedig a kitisztult időnek a szőlősgazdák, hogy a megtagadt, megkészt szüretet folytatják. Nékik valóságos életszükség volt a mostani szép napos idő.

* **Gazdasági egylet ülése.** A gazdasági egylet ülése tegnap ulést tartott. A lötenyészbizottság elnöki állását töltötték be, amely Steinfeld Mihály hálával üresedett meg. A választmány tagjai a gazdasági tekintetből jelentős állásra egyhangulag Huttlesz Kázmért választották meg. Az új elnök köszönetet mondott a bele helyezett bizalomért, igéretet tett, hogy jeles elődjének nyomdokán igyekezik haladni. Ezután a Hortobágy tervbe vett kihasználásának kérdését vetették fel s a választmány elhatározta, hogy annak idején, ha ez ügy érdemleges elbírálás alá kerül, legjobb belátása es tapasztalatai szerint vesz részt a tárgyalásokban. Vegül váratlanul érte a választmány tagjait Váczy János kijelentése, ki elnöki méltóságáról köszönt le. Kérte a választmányt vegye ezt tudomásul s a közelebbi közgyűlésen az elnöki állás betöltéséről gondoskodjék. — Az egyesület, illetve a választmány tagjai erősen tiltakozni kezdtek s a Váczy János iránt érzett szeretetük es ragaszkodásuk kifejezése mellett kérték s nagynehezen végre rábírták, hogy szándékától elaljon. A választmány tagjai lelkesen megéljenzték elnöküket s ezzel az ülés véget ért.

* **Uj segédlelkész.** Az ágost. hitv. ev. egyház a Csávára távozott Gaisztlinger Pál helyére Hajász Lajos miskolci segédlelkész választotta. Állását holnap foglalja el.

* **A színház cukrázdája.** Az előadás közti szünetek alatt a közönség nagy része sietne a cukrázdába magához venni valami frissítőt, de az merőben képtelenség, mert a kis zugból valóságos életvevőlyel jár egy darab sütemény vagy egy pohár víz elhozása. És így a nagy közönség gyakran a legszükségesebb frissítőket is nélkülözni kénytelen sokszor 2 1/2 órai előadás alatt. E bajokon segíteni kell minden áron s az eddig is csak azon mult, hogy a tulajdonképeni "cukrázsdát" fűteni és világítani kellene, mit a bérlő cukrázsd nem hajlandó, mert jövedelme ezt meg nem engedi. — A tanács mai ülésében utasította Roncsik kultur tanácsnokot, hogy tegyen előterjesztést a színház cukrázsdá fűtése és világítása tárgyában.

* **Egyházm. gondnokválasztás.** Az ungi ev. ref. egyházmegye gondnokává az e hó 8-án felbontott szavazatok szerint, Komjáthy B-lá orsz. képviselőt a Kossuth párt alelnökét választotta meg.

* **Rémés pillanatok.** Vasárnap reggel fél 8 órakor rémés pillanatokkal telt a Kólb Jakab mészáros kocsián Glicsár László s hogy a nehéz helyzetből életét megtudta menteni az is csak a szerencsés véletlennek tudható be. Glicsár reggel a két lovas kocsival a vágóhidra igyekezett s mert mint állítja a sorompó nyitva volt, at akart a vágányon hajtani mint az előbb egy perczel egy másik meg tette: A kocsi első kereké volt a vágányon midőn előtűnt a robogó vonat és elgázolással fenyegette a kocsit s a lovakat Glicsár rögtön a lovak elé ugrott és az árok felé terelte a lovakat, A kicsi hátsó két kereké azonban a vágányok között siklott tovább s nem jött át a vágányon. A gőzös a kocsi hátuljába és a löcsbe akadva vonszolta azt magával és az egyik lónak a hátulsó lábáról lemetszette a patát. A kilódó lovat agyon jötte a helyszíni szemlét tartó mezőrendőr kapitányság. A vizsgálatot a harmadik kerületi rendőrkapitányság vezetői különösen annak megállapítására nézve, hogy a korlát nyitva volt-e?

* **Komjáthy igazgató és a tanács.** A tanács Komjáthy igazgató kérésére megengedte, a mostani szünet idejére, hogy a tűzbiztonsági szabályrendelet betartása mellett vasár és ünnepnapok délutánján népies és gyermekelőadásokat tartson leszállított helyarok mellett és hogy a pénteki előadások bérelészünetben legyenek.

* **Iskolai szünet előadás.** Mint értesülve vagyunk, holnap este a rom. kath. elemi leányiskolában dr. Wolafka Nándor tiszteletére díszelőadás lesz, szintén nevenapja alkalmából a faklyás menet után. Az ünnepes sorrendje a következő: 1. A gazdag rokon. Vioiáték egy felvonásban. Béla, Erke testvérek: Nyilas Ilona, Zsirai Antónia, Gusztáv, Zsuzsika; Balhó Jonka, Donogán Katicza, Aladar, egy gazdag rokon fia: Zvolenszky Piroška, Egy szerencsén: Sinka Etelka. 2. Képek a gyermekvilágból. 1. kép: Rafael két anyaga: Hazenörl Margit és Unger Anna. 2. kép Összezdördülök: Kiss Mariska, Heiseher Luiza. 3. kép. Kibékülök: Fülöp Vilma, Müller Oktávia. 4. kép. Nagymama, nagyapa: Szokol Valéria, Csathó Roza.

* **Elhalasztott presbiteri gyűlés.** A debreceni ev. ref. egyház tanácstermében 1897. okt. 19 napján d. u. 3 órakor presbiteri gyűlés lesz, melynek tárgyai: A tegnapi összehívott, de meg nem tarthatott gyűlés tárgysorozatában foglalt ügyek és az ispotályi templom belterületének közevése. Ez a gyűlés az egyházi törvény 30 §-a alapján másodszeri meghívásra tartozik, tehát azok, kik megjelennek, érvényesen határozhatnak a kitűzött ügyekben.

* **Plébánosi vizsgálat.** Körösi Endre, városunk szülőtte, nagyváradi lat. szert. rom. kath. káplán, aki városunk előkelő köreiből közszeretnek örvend, Nagyváradon a plébánosi vizsgát kitűnő sikerrel tette le.

* **Url verkedés egy kávéházban.** Hangos larma hiabálás zavarta fel ma hajnali 4 órakor a Kossuth utca lakóit. Egy kávéházból vert ki egy jogász és egy kadet két kereskedő segédet a jelen volt pár ember nagy épülésére. Állítólag a székek, bot és kard vegyes csőr-

gése és tompa döbbenése oda adott ütlegeknek egy fél óráig tartott. Az ügyben a rendőrség megindította a vizsgálatot.

* **Igaz jószág megkerül.** Stern Emil vendéglős feleségének arany órája még 1894-ben elveszett s a rendőrségnél jelentette az esetét minden eredmény nélkül. Már letett a reményről, hogy valaha visszakerüljön az óra hozzá. Most újra megakarta nejét egy órával lepni, és nézett is már többféle óra után. Midőn egyszer egy házaló állít be hozzá és egy nő aranyórát kínál megvételre s a kínált óra nem volt más, mint az ő feleségének a 3 éve kőrözött órája. Jelentést tett a rendőrségnél, hol a házaló hit alatt vallotta, hogy e hó 8-án vette a tak. és hitelszövevényeket zálogházából. A vizsgálat van hivatva kideríteni a rejtélyes esetet, anélkül is inkább, mert az óraköröző rendelet annak idejéről a feuti intézettel láttamozva van.

* **Sörtés kivitelünk Boszniába.** A tanács a kereskedelmi miniszteriumtól egy leiratot kapott melyben az tudatja, hogy az ország nagyobb részében még most is tartó sertesvészmű miatt Bosznia és Hercegovinába Magyarországból nem szabad serteseket szállítani.

* **Vasárnap éj krónikája.** A munka szünet a pihenés napja azon idő midőn a legtöbb baj rendellenesség s csendháborítás történik az ujjor és egyéb italok hatása miatt a rendőri jelentésekből látszik ki legjobban. Csobai Mihály ott feküdt a bika kávéház előtt mint egy ledől szobor nem tudván magáról azt se ki ő s merre van hazája. Már Bodnár Imre földműves bár ő ittas volt de őt a bor nem vágta földhöz de sőt feltűzete. — Tüzetes káromlása s botrányos magaviselete csöndületet okozott míg be nem kopertázták a miatt. Szabó János helynelkül szolgáló csavargó pedig a Hungária istállójába lopódzott állítólag aludni, de a rendőrség másutt vetett neki ágyat. Percsik Illés notáriuskoldust újra elesípték az este a csizmadia színél, hol akkorra már 1 frt 10 krajczárt koldult össze.

* **Kaposy Józsa szerződése.** A nálunk oly rövid idő alatt népszerű és kedvelt lett szoubrette enekeső a kis Kaposy Józsa mint haluk, vissza szerződött a jövő évadra Komjáthy szinigazgatóhoz.

* **Hajózás a Körösön.** A Körösök szabályozásával az egykor annyira frekvenciat vizuon minden közlekedés megszűnt. A magyar folyam és tengerhajózási részvénytársaság próbajáratokat indított gőzhajókkal, annak kipróbálása végett hogy alaposabb kotrások nélkül hajózható-e a Körös. A szemle azon megfelelő eredményt végződött, hogy a Körös Körös-Tarcsaig alkalmas a rendszeres hajójáratokra. Dániel báró kereskedelmi miniszter kiküldötte Kenessey Kálmán folyam hajózási felügyelőt, ki az érdekelt megyék és községek vegyes bizottságaival legközelebb eldönti, milyen rakodó, kitérő és egyéb vízi műveket kell létesíteni, hogy Körösökön gőzhajók rendszeresen járhasanak Körös-Tarcsáig.

* **Margittán az országos vásár a következő sorrendben fog megtartani: Baromvásár nov. 3 és 4-én, kirakodó vásár nov. 5-én.**

x **A Dreher-féle tölí udvarkert éttermében a Színház után választékos friss vacsora.**

Árpádkori leletek Kabán.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, okt. 18.

Öseink, a magyarok bejövételének korából való régiségekkel allított be több holnapja egy kabai asszony azt híve, az ékszerekről, hogy azok aranyból vannak, Löfkovits helybeli ékszerészhez. Löfkovits felvilágosította az asszonyt, hogy a tárgyak bér nem aranyak, az történelmi becsüek és mint ilyeneknek nagy értékük van.

Később az alispán előtt, részint a nemzeti muzeum, részint a debreczeni főiskolai muzeum javára megvette a régiségeket.

A nemzeti muzeum régiség osztálya, a hová az ékszereket felküldte, értesítette "Löf-

kovitsot, hogy a régiségek Árpád korából valók s hogy a tudomány érdekében kívánatos volna, ha a talált tárgyak helyén további kutatásokat eszközölnének.

Löfkovits ékszerész, mert erre a saját áldozatkészségével hajlandó volt, megkapta a kutatások folytatására az engedélyt. A mult héten pénteken kiment Kabára s a Kovács Mihály ottani gazdaember házának udvarán és kertjében próbaást végeztetett. Keves idő mulva csontváza találtak. Széthullott, sárga emberi csontdarabokat leltek, mellette apró, földpenésztől bevont gyűrű és nyakéket.

Mindjárt a csontvázak mellett még két sirra akadtak, de azokat Löfkovits nem bontotta föl, de ismét feiküldte a talált tárgyakat a muzeum régiség osztályába és véleményét kért arra, hogy érdemes-e kutatást folytatni. Ha igen, küldjön ki a muzeum régiség osztálya szakértőt, akinek utbaigazítása mellett folytassák tovább a kutatást. Löfkovits a kérdésre t a v i r a t i v á l a s z t k a p o t t, amelyben arról értesítik, hogy "Az eddigi eredmény a legszebb reményekre jogosít, a kutatások folytatása felette kívánatos. Vasárnap a nemzeti muzeum kiküldötte Kabán lesz."

Tegnap reggel aztán Dr Löfkovics vics Márton ügyvéd és Löfkovics Artur ékszerész kimentek Kabára, ahol Dr. Semayér Vilibald, a nemzeti muzeum kiküldötte várta őket. Az előljáróság azonnal munkásokat, reendelt a Kovács Mihály házához, aki a legnagyobb örömmel és szíveskedéssel fogadta a tudományos kutatást folytató rendezteket.

Rögtön felbontották a két pénteken kiásott sirt. Az egyik sirban csak egy elporított hullacsoport darabkái letek a másikban egy becses művü halánték gyűrűt letek, amelyekről és a temetkezési rendszerről Dr Semayér konstátálta, hogy még a népvándorlás idejéből valók. Szlávok viselték az ékszereket s a felfedezett sírhely, szlávok temetkezési helye volt.

A kutatókat a kabaik gazdag ebédrel traktálták meg s felette boldogak, hogy az ő vidékükön a népvándorlás idejékől sírokat találtak.

A nagyon értékes eredménnyel kecsegtető kutatást ma tovább folytatja a nemzeti muzeum kiküldötte Dr. Semayér Vilibald.

A szénior programja.

— Elmondta az 1897. okt. 16-iki beiktató ünnepélyen. —

Nagytsizt. és Tek. Akadémiai Tanács! Ez ünnepélyes pillanatban érzem, hogy megtelik csordultig a szívem hálás érzelmekkel az iránt az ősi kollégium iránt, amelynek küszöbét 13 évvel ezelőt képtem át először. Tizenhárom év sok kedves emléke ujjul fel most lelkemben és az emlékek felett mint nemző lebeg amaz atyai jóindulat, mely eddigi életpályámon át folytonosan kísért. Az az atyai jóindulat, mely most mint lelkes buzdítás, majd mint szerető gondoskodás s elnéző szeretet jelent meg nekem egész ifjuságom idején: a főiskola Nagytsizt. és Tek. tanárai nak atyai jóindulata volt. Ugyan lehetne-e háladalannak lennem eme jószág iránt, melynek újabb bizonyossága e mai, rám nézve oly jelenet, ha csak az emberi érzések legékebbikét ki nem akarnám szakítani szívemből gyökereztől; lehetséges volna-e az, hogy most midőn tanulói pályám végén, ezen ősrégi tiszteletes hivatalba való beiktatásom alkalmával megállok multam emlékei között, lehetséges volna-e, hogy ne az őszinte hála érzése uralkodjék lelkemben minden más érzéseim fölött? De bizony hiábavaló volna minden beszédem, ha csak szavakkal fejezném ki hálámat, köszönetemet e főiskola s ennek Nagytsizt. és Tek tanárai iránt. Érzem, tudom, s jól esik tudnom, hogy ezutáni életemmel kell megbizonyítanom az én hálámat s midőn ünnepélyes fogadást teszek, hogy magamat e főiskola méltó fiának szent kötelességemnek tartom, lelkemben kérem a kegyelemnek listénét, hogy ezen fogadásom teljesítésében álljon

mellettem Szent Lelke segítségével s árasza áldását továbbra is e főiskolára s ennek minden előjáróira!

Hadd szóljak néhány szót hozzátok is nemes tanuló ifjuság, kedves barátaim! Jól esik hinnie, hogy az a szeretetteljes viszony, mely eddig fennállott közöttünk, fennáll, sőt erősödik e bekövetkezett iskolai évben is. És e viszony napok óta sem lesz nehéz feladat s a kölcsönös bizalmat csak fokozza az a tudat, amely tudom, él a ti lelkeitekben is, hogy en s a mellem beállított, közöttetek felügyelettel megbízott társaim nem azért állítottunk közetek, hogy a rendtelenséget elűzzük, vagy éppen példát adjunk arra. Ha egyen-egyen mindnyájunkat áthat a törvények megtartásának szükségessége, úgy soha semmi meg nem zavarja barátágunk harmoniáját. És mi kérünk is benneteket, hogy tegyetek a mi feladatunkat könnyűvé és örömteljessé.

Nemes tanuló ifjuság, kedves barátaim! E főiskolában az élet nagy iskolájára készülünk, hol kettős, de nem ellentétes, sőt egymástól elválaszthatatlan szolgálatot vagyunk hivatva betölteni: az egyház és a haza szolgálatát igen, mert mi nemesek edes magyar hazánknak, hanem a magyar reformált egyházunknak is hű fia akarunk lenni. Mondják, hogy minden iskola többé-kevésbé ráüti a maga bélyegét növendékeire, mondják — és pedig nem szemrehányólag, hogy e mi főiskolánk bélyegét a legnagyobb mértékben magunkon hordjuk a benne tanult ifjak. És hadd hordjuk, jól van az így. Mert az a karakter, melyet e vén kollégium magán visel s háira rányom, — nagy és nemes; és ha némelyeknél kiszegletesedik s nehézkessé válik, az nem az iskola hibája. Azokat a szegleteségeket az egyéni munkásságnak, öntevékenységeknek kell leküszöbölnie; az iskolai tanításnál edes testvére az önképzés. S ha feladatunkat ezen a téren is betöltöttük, bátran vihethük ki magunkon az életbe e főiskola pecsétjét; nem szégyenünkre, de dícserejünkre válik az, mert irányt ad arra, hogy hazánk és egyházunk iránti kötelességeinket — kiki a maga körében — helyesen fogva teljesítsük. Egyházunk igaz hitét, hazánk önzetlen munkásságát vár tőlünk, s itt elkészülhetünk mindkettőre, hiszen főiskolánk is e készületet sürgeti buzdító jel-szavával: *o r a n d o e t l a b o r a n d o!*

Soltész Elemér.

TANÜGY.

A népkönyvtárak ügyében a valóság- és közoktatási miniszter a kir. tanfelügyelőségekhez a következő rendeletet intézte: „Minthogy a közműveltség és közérköltés-fokozni alig van hatalmasabb eszköz a népkönyvtárnál, pedig azok szervezése és felállítására eddig csak a magánkezesség és felállítására eddig csak a magánkezesség alkalmas helyiségek hiányoznak. A népkönyvtárak előmozdítását minden lehető eszközzel való előmozdítását óhajtván, egyfelől arra hívom fel a tanfelügyelőséget, hogy a mondott nemes czelu intézmények létesítését saját hatáskörén belül és a tanítók közreműködésére való buzdítása által előmozdítani igyekezzen, másrészt ezennel elrendelem, hogy az állami általilag segélyezett községi és községi elemi iskolák szertárhelyiségei, esetleg tanítói szobái, tanácstermei, vagy könyvtárhelyiségei, az iskola érdekeinek esorbitása nélkül a népkönyvtárak számára szükséges szekrények elhelyezése átengedtesse; olyan állami és köz-égi iskolai épületekben pedig, hol a jelzett helyiségek nem állanak rendelkezésre, szükség esetén az elemi iskola valamelyik tantermében, esetleg a kisdudóvoda foglalkozási termében, ha az elegendő tágas, a szükséges szekrény elhelyezésére megengedendő.”

A tanításügyről általában.

Debreczen, okt. 18.

A tanítói pályánál szebbet, nemesebbet nem ismerek. A katona, a bíró, az orvos pályája is magasztos, de mind ezeknek fölülte áll a tanítói, ennek hű betöltése megkönnyítő

amazok rendeltetését; mégis mit tapasztalunk? Elégületlenséget a tanítóknak, elégületlenséget mindazokban, akik a tanítók munkáját helytelenül bírálják. A néma gyermeknek anyja sem érti a szavát. Ez a példabeszéd legyen magyarázója e soroknak.

Nézünk szemébe azon vádakkal, melyek a tanító ellen elhangzanak.

Mondják, hogy a fiatalabb tanítói nemzedék igen világias, anyagias: hivatalának nem tesz eleget; a tanítók általában elégedetlenek, mind-mind nagyobb függetlenségre és tekintélyre vágyóak.

Nevelje a társadalom a fiatal tanítót, hogy ne legyen világias. Már a tanítóképző intézet mely vallásos példa adó érzellemmel hason a leendő tanítóra, s mivel nem szerzetes rend a tanítói rend, nem lehet kivánni, hogy kám szába bujjon egy is.

Legtöbb állami képzőintézetünkben leggyöcs tárgy a hittan. A hittani vizsgát külön teremben vizsgáló biztos nélkül tartják meg.

A tanári kar végtelen sokat tanít, mert általános műveltséget óhajt adni; ennek rovására az életre kiható dolgok rövidülést szenvednek.

Ami az anyagias vádját illeti, ennek ismét a társadalom az oka. Míg a társadalomnak nem volt meg a mai kort fájdalomosan jellemző ostoba divatja; nem túlozott ruházataiban, butorzataiban; míg nem ismerte a mai alakú zsurokat, s szőrékat: addig a tanító sem volt anyagias. Beérte szerény jövedelmével, mert igényeit kielégítette. Később a csilinder, a kamásni, a sárga keztyű, a bicikli, a női toallek hódító korában usznia kellett az arral, mert kölömben kimondták a zsúron, hogy nem sik! Ezt pedig a régi kortól fenn maradt díjlevelek jövedelma nem bírta s jött a kutyanyelv a váltó. — A hol pedig a váltó befészkelte magát, ott megszibbad a tetterő, o! rabszolga munkát végez a szellemi munkás, meg van bűnülva.

Kölömben viszonylag több tanítónál találhatunk értékes kis könyvtárt mint egyéb hivatalnoknál. A anyagias ember az irodalmot nem igen pártolja.

Am ezek a mosakodások a megmondatlanul itélőknek szólnak. Komoly vádra komolyan válaszolunk.

Nincs munkánk látatja, gyümölcse! No! ennek is a társadalom az oka. Kik tartják fenn az iskolát? Miam, egyház szóval mi, Segítsünk tehát a bajon. Megalkották a közoktatásügyi törvényt s megállapították a tanítás tervezetét s az iskolai szervezetet. Betörték azzal, hogy legtöbb helyt a tanítás felügyelővé bukkott képviselő jelöltet, protekciót végzett földbirtokosokat állították, kik közt mint tanfelügyelő kályha gyárász, malom igazgató, bankigazgató is nem egy akad. Ilyen tanfelügyelő azt keresi, hogy tudja-e, hogy mekkora a Tsad tő, ismer-e a rago-kat és képzőket?

De arra, hogy annak a 10 éves gyermeknek milyen a szívilága, — nyerte kedélye képzést, nem volt-e annak az iskola börtöne — no erre nem volt gazdája és nines gondja.

Utilitarius rendszer mellett ez »tul haladott állaspont».

A tanító munkáját helyesen megbírálni keves ember képes, legaiább azok, akik a régi stendrian világhoz szoktak, teljesen kép-telenek.

Kérdem, az-e a jó tanító, aki szeptemberiől karácsonyig megtanítja az ABC-t? vagy a kinek növendékeit a vizsgálaton elfújnak husz szent történetet, harmacz termé-szetrajzi leckét, vagy Zólyom megyéről el-daralnak egy litániát, de arról fogalmuk sines, hogy az udvar közepéről mere esik az a Zólyom megye? Az a jó tanító akinek növendékeit bemagolják a körmondásokat, mondat-csoportokat, de a kis cziczájukról nem tud-nának hat sort helyesen fogalmazni?

Hat ma sok helyt így bírálnak: az a jó tanítás. Kérjük azt a tanítás tervezetét, azt az iskolai szervezetet megváltoztatni, mely lélekölő munkát rendel el s a feledésnek ta-laitat a szívról, kedélyről megfélekedzik.

Ezért elégedetlen a tanító elsősorban; másodsorban pedig azért, mert azt látja, hogy az állam a hat, négy, kétezzer forintot állomások javadalmát javítja s e mellett azok elvezőit első, másodosztályú vasuti kocsi-kban féltégygyel utazni engedi, míg a tanítónak ma is háromszáz forint a törvényes fizetése, ezért negyven évig kell szolgálnia, hogy nyugalomba mehessen — koldulni s ha családi ügyben vagy horrendum! tanulmányi czéltól utazni óhajt, kénytelen a hanmadik osztályú kocsi-ban utazni a bakterrel, a rendőrrel, a pálinka mérő krajzlerrel egy társaságban.

Hát van ennek a tanítónak tekintélye? Én demokrata vagyok, nem a góg beszél be-lőlem. Hanem engedelmet kérek, midőn haj-dón leányával utazott társaságomban egy öz-vegy urú harmadik osztályú kocsi-ban, ak-kor oly csomány, gyalázatos beszédet hallottam, mitél az Ég óvján meg apát, anyát, ha pláne leányával utazik.

Nem a »czim tekintély« bánt minket, mert hiszen, hordár, pioczer, fiakkeres előtt a polgármester sem nagyobb ur, mint én; azt is nagyságolja, engem is; hanem első sorban a művelt társadalomtól várjuk, hogy példát mutasson a köznépnek a tanító tisztelésére.

A régi kor tanítói — nem tekintve az akadémikus rektorokat — kevés ismeretkörrel voltak felruházva, hisz a katolikusoknál a templom szolgákból, plébános inasokból került ki a hajdankor sok tanítója. Ma kénytelen el-ismerni a józan ész, hogy a tanítók általános műveltsége megfelelő. Nem a 300 frtnak meg-felelő, hanem az ezeréves hazának. Ne érjen szerencsétlenség vádja, mondhatjuk: hivatásunk magaslatán is állunk. Ott, hol ma a szurony, a börtön működik, nekünk kell új szellemet, új irányt teremteni.

Megfogjuk teremteni, csak azt a cinikus kicsinykedést méltóztassanak süta dobui, helyette a segítő, gyámolító jobbot nyújtani. És pedig a következő irányban:

Aki nem ért arabusul, az ne beszéljen arabusul; vagyis tanügyi dologban a tanító testület véleménye figyelembe részesüljön; nem szakértő ember ne legyen az iskolaszékben — kerekítő; ma pedig az iskolaszék leg-több helyt a l e l k é s z e n k i v ű l (külön-ben a falukban) nem ért a paedagogiahoz s abban bíráló nem lehet.

Segítsenek elosztani a nevelést, tanítást gátló akadályokat. A tantervet újítani kell!

Ilyen ügyekben a legmagasabb tanácsban is sanító emberek, ne pedig ügyvéd, főispán, miniszter legyen irányadók.

Az iskolák kellő számban szaporítandók s kellőképen legyenek felszerelve.

Az ember barátok figyelmének felkelté-sével társadalmi uton szegény gyermekeket segélyző alap létesítendő, hogy minél nagyobb mértékben megnyerhessük a családot. Nevelé-sünk eredménytelenségének ugyanis a tanítás tervezeten kívül a család is oka. Ide kell behatolnunk, hogy ott győzedelmeskedjünk. Ebben a társadalom említett jótéteményeivel járulhat segélyünkre.

Végül a tanítóknak méltányos fizetést!
Szentjób Kálmán.

CSARNOK.

A prágai ghetto-ból.

— Kohn S. zsidó történetei. — 73

Fordította: ifj. Móricz Pál.

Egyedül jogosított magyar fordítás.

David Leb Magdeburger.

A primatort mélyen megrázta az eg-űs, ű ember elbeszélése. A régi, hogy az isteni igaz-ság hatalma még a teggyöngébet is lesújtó fegyverrel fegyver fel, most is csodaként behizonyult. Az légnytelen ügynököt elfogta az isteni erő s csalónak bizonyult a másik régi mondás is, hogy az ur gyakorta a legjelenték-telenebb, leglenyettebb embert választja k-nyilatkozatájául.

— Aztán mit vallott? kérdezte Fran-! szünet mulva.

— Ugy volt az eset, hogy egy közeli rokona beszélte reá a templomrablásra. A rablott egyházi kincseket is ez vette magához, mikor aztán elfogták, azt sugta neki, hogy csak konjen a zsidóra mindent, ő majd akkor gondoskodni fog a feleségéről s gyermekeiről. És mégis végül a hitvány gazember ezeknek sem adott semmit és a midőn meglepték, nevezetesen a sógort, aki egy erdei csapszékban koresmáros és vadász volt, minden lopott kincset megtalálták nála.

— Igy tehát a csapláros, a sógor volt az orgazda?

— Igen, kiáltá Magdeburger bosszusan, de nem csupán orgazda, de társtolvaj is volt, mert együtt törtek be. Hanem midőn a földi bírak büntetése alól megszabadult, mert a midőn elakarták fogni, fejbe lőtte magát.

— Aztán mit csináltak a gonosztevő beismerése után?

— A bíró jegyzőkönyvet vett fel. A szegény Rehlingről pedig menten levették a vasat s szabadon bocsátották. Aztán a nyakamba borult, a felesége letérdelt előttem, a gyermekei lábom is megakarták csokolni — aztán ugy sirtam én is, mintha csak col-nidre (a jam kipur előestéje) lett volna. Még csak nem is képzeli, mint örvendezett az az ember.

— Oh Magdeburger barátom, szolt a meghatott primator, nagyon is jól elképzelem! De aztán, hogy maradt titokban, hogy az ártatlant a börtönből kiszabadította?

— Rehling kezét adott reá, hogy nem szól senkinek. miért? Mert ha megtudják, mily befolyásos ember vagyok, akkor minden ügyesbajos ember csak hozzám szalad, még enni, dolgozni sem hagynak — pedig én helyettem nem keresi meg senki a mindennapit.

Frankl ez együgyű, de nagy szívű ember teljesen elérzékenyítette s mélyen elgondolkozott.

Magdeburger, most hogy belejött a beszédbe, mint csak a felhuzott óramű, ugy eseregett:

— Hanem tudja mit primator ur, min esodálkoztam én? hogy olyan könnyen forgott a nyelvem, mint csak a papoknak. És talán nem is szabad volna mondanom, de ugy hiszem, az ur lelke szolt ekkor én belőlem.

— Reb Dávid Leb egész bátran szólhat így, mondá a primator, de mondja csak, arra még sohasem gondolt, hogy a gubernator ur kegyét valamiként értékesítse is?

— Enyje primator ur, kiáltá Magdeburger mintegy elrémülve, csak nem komolyan értette ezt! Hogy én a jóselekedetemet még meg is fizettessem!

— És a főtisztelendő ur és a vizsgálóbíró mit szoltak akkor, mikor a bűnöst vallomásra bírta? — kérdezte a primator rövid szünet mulva.

Magdeburger pillanatig elgondolkozott.

— Igen, emlékezem már. A főtisztelendő ur megveregette a vállaimat, mintha csak édes testvérek lettünk volna s mondá: e valóban mesteri fogás volt. Már erre kend igazán megérdemel egy, egy... ugy rémlik előttem, beherniumot mondott, de azért még sem olyan valami rossz volt az, mint a hogy mi zsidók az ostoba embereket nevezzük, de azért még sem bebemet mondott.

— Prámium lehetett az!

— Az isten tartsa meg az urat száz esztendeig, csakugyan prámiumot mondott. A vizsgálóbíró pedig még nagyobbhat monoott: No Magdeburger, ha ezt József császáruk

megtudja, biztosan kap kend egy ordnungot! Hallott már az ur valaha ilyent? A legszebb ordnung az volt, hogy Rehling rendbe (ordnungba) jött.

Folyt köv.

Debreczeni városi színház

Folyó szám 17. Bérlet szám 14.

Keddeen, 1897. évi október hó 19-én,

A vasember.

A M. T. akademia 1886-iki pályázatán Telenky díjat nyert tragédia 3 felv. Irta Csiky Gergely.

Személyek:

Bánki Gábor	Fenvéri
Anna neje	F. Csigabázy E
Andor fiók	Komjáthy
Szentgáli	Szathmáry
Edit leánya	Fai Flóra
Várhelyi	Tanay
Bráz Márton	Haday
Közszolga	Herczeg
Inas	Fáncsy

Történik az I. felv. a Bánki falusi birtokán, a II. a Bánki fővárosi házában, a III. Szentgáti fővárosi lakásán, a jelenkorban.

Szerdán, okt. 20-án

HOFFMANN MESÉI.

Regényes operette 4 felv. Zenéjét szerezte Offenbach.

Nyilt-tér.

Báli selyemszöveteket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér, szines **Henneberg-selyem** 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként sima, csikos, kockázott, mintázott, damaszt s. a. t. (mint egy 240 különböző minőség, 2000 szín és mintázatban s. a. t. a megrendelt áru potabér és vámmentesen a házhoz szállítva mintákat postafordul-táival küld: **Henneberg G.** (cs. és k. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** — Svájcba címzett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elinteztetnek.

Női ruhák

mérték szerinti elkészítettését **divatosan, gyorsan és legolcsóbban eszközli Boros Testvérek** Debreczen, Kossuth-utca 3.

A kenyér piacon egy legjobb forgalmu fűszer üzlet eladó.

Hirdetés.

A tégláskert mellett **Sz. Nagy Károly-féle 28. cat. hold szántó föld hozzá tartozó épületekkel kiadó.**

Értekezhetni a „Debreczeni Hirlap“ kiadóhivatalában, Nagy-Váradi-utca 2087. szám alatt.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy

Partie-áru üzletemet

Kossuth-utczára, a pénzügyigazgatóság épületébe helyeztem át.

Nalam kapható:

barchent, szövet, vászon, chifon, kanavász, finom alsó ingek és nadrágok, férfi és gyermek kalapok, sapkák és minden néven nevezendő czikk

a melyeket alkalmi vétel folytán

mesés olcsón

bocsátom a vevők rendelkezésére.

Tisztelettel

ADLER SIMON

590 szám
év. 1897.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t-cz 102 §-a értelmében ezenel közhirre teszi, hogy a h.-bösszörményi kir. járásbírótság 1897 évi 4793/P. számú végzése következtében Kovács Sándor ügyvéd által képviselt if. Schvarcz Vilmos javára Burger L. Péter és társa ellen 273 frt 25 kr s jár, erejéig 1897 évi jullius hó 29-n foganatosított kielégítési végrehajtás utján fogalt és 810 frtra becsült vászon és egyéb szövet árukból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a h.-bösszörményi kir. bíróság 7254/1897 számú végzése folytán 273 frt 15 kr. tőkekövetelés, ennek 1897 évi márczius hó 30-ik napjától járó 6°/ kamatai és eddig összesen 34 frt 80 krban bíróság már megállapított költségek erejéig végrehajtást szenvedők h.-bösszörményi üzletében leendő eszközlésére 1897 évi okt. hó 21 napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t-cz. 107. és 108 §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt H.-Bösszörmény, 1897. okt. 5.

Kopacsek Aurél.
kir. bir. végrehajtó.

EISLER IZIDOR

a főposta mellett

tudatja a n. é. közönséggel, hogy

női divatáru czikkekkal

 rendkívül dusan elvan halmozva

és minden áru

mesés olcsó árban

kapható.

388—402 kp.

1897.

Hirdetmény.

A Debreczen sz. kir. város által előállítandó lovassági laktanya céljaira igényelt következő területekre nézve: u. m. az Ungvári örökösök tulajdonát képező 6692 sz. tjkovi 3892 hrzi; a Vásári István örökösei tulajdonát képező 1500, 4355 tjkvi 3893, 3894/a., 5685/b—a hrzi; a Papp Anna Kerekes Gézané tulajdonát képező 3473 tjkvi 3894/5 hrzi, illetve 3473 tjkvi és 3899 hrzi; Sz. Nagy Károly örökösei tulajdonát képező 3474 tjkvi 3900 hrzi, Bikfalvi István tulajdonát képező 4353 tjkvi és 5685/6—b, 5685/7 hrzi, Gombos Julianna Juhász Józsefné tulajdonát képező 3469 tjkvi és 3887 hrzi; Hegedűs István és neje tulajdonát képező 4580 tjkvi

és 3886 hrzi számok alatt a debreczeni tjkvi-ben felvett területekre nézve a Nagym. keresk. m. kir. miniszter ur f. é. szept. hó 24-én kelt 59557 sz. rendeletével a kisajátítási eljárást az 1881 évi 41 tez. 33 §-a alapján elrendelvé, a kisajátítási terv és összeírás f. évi okt. hó 15-től 30-ig közszemlére a polgármesteri hivatalban kitetett; a tárgyalás határidejéül pedig a közig. bizottság által f. évi nov. hó 2-an d. e. 9 óra a városház nagytanácstermében kitűzetett.

Erről az érdekeltek oly felhívással értesítetnek, hogy az 1881 évi 41 tez. alapján kiküldött bizottság ezen törvény 34 és következő §-ai alapján a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemlegesen határoz, ha az érdekeltek közül senki sem jelen meg.

Debreczen, 1897 okt. 13.

A városi tanács.

Aláírási felhívás!

AZ ACETYLENGÁZ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

üzletkörének kiterjesztése és mint ismeretes Magyarországon és Ausztriában építendő Carbidgegyárainak mielőbb való kivitele céljából a f. évi február hó 21-én tartott közgyűlés határozata alapján

 400.000 frt. névértékű részvénynek kibocsátását

határozta el. Az igazgatóság e szerint **4000 drb. 400 frt** névértékű részvényt bocsát **110 frt. árfolyamon** nyilvános aláírás utján a közönség rendelkezésére.

Az aláírás alkalmával **részvényenként 30 frt. fizetendő készpénzben** vagy értékpapirban, mely összeg legkésőbb 8 nappal a részvények felosztása után **60 frt.** készpénzre egészítendő ki, mely a fennmaradó **50 frt.** (100 frt névérték után január 1-től számítható kamattal együtt) a részvények átvételekor, de legkésőbb **1897. november 30-ig fizetendő.**

 Az aláírás határideje 1897. október 18—20-ig bezárólag tart.

Részvényekre való előjegyzések elfogadtatnak:

Budapesten a társaság pénztáránál Andrassy ut 1. I. emelet,

Bécsben a társaság fiókjánál, I. Kärtnerstasse 37,

Temesvárt a temesi agrár takarékpénztárnál,

Szegeden a szegedi kereskedelmi és ipar banknál,

DEBRECZENBEN a debreczeni kereskedelmi és iparbanknál.

Czepléden a czeplédi kereskedelmi és ipar banknál,

Mezőtúron a mezőtúri takarékpénztárnál.

Felüljegyzés esetén az aláírás lezárásától számított 14 nap alatt fog az aláírás mérve szerint a felosztás megtörténni, miről minden előjegyző értesítettik.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben, főpostával szemben.